

Epäasiallisen käytöksen tapausten käsittely lajiliitoissa – ohje toimintamallin luomiseen

Ohjeen tarkoitus

Alla olevia askeleita seuraamalla lajiliitto voi luoda toimintamallin tilanteisiin, jossa lajiliittoon tulee ilmoitus tai huoli seuran toiminnasta tai seuran toiminnassa mukana olevan henkilön toiminnasta. Ilmoitus voi tulla esimerkiksi vanhemmalta, urheilijalta tai seuran työntekijältä/vapaaehtoiselta. Toimintamallia ei ole tarkoitettu sovellettavaksi sellaisenaan vaan muokattavaksi jokaiselle lajiliitolle sopivaksi. Ohjetta ei ole tarkoitettu kurinpidolliseen käsittelyyn.

1. Valmistelu

Käydään läpi lajiliiton säännöt sekä tasa-arvo- ja yhdenvertaisuussuunnitelma

Tarkistetaan, että lajiliiton säännöissä on

- määritelty selkeästi rikkomukset, seuraukset ja kurinpidolliset prosessit koskien lajiliiton omaa henkilöstöä sekä jäsenseuroja liittyen epäasialliseen käytökseen.
- otettu huomioon tasa-arvoinen kohtelu ja syrjimättömyys, henkinen väkivalta ja kiusaaminen, fyysinen väkivalta, seksuaalinen- ja sukupuoleen perustuva häirintä ja seksuaalinen väkivalta.

Tarkistetaan, että lajiliiton yhdenvertaisuussuunnitelmassa on otettu huomioon häirinnän ja väkivallan ehkäisy.

Päätetään kuinka usein toimintamalli päivitetään ja miten se hyväksytään

Toimintamalli olisi hyvä tarkistaa vuosittain ja tarvittaessa hyväksyttää esimerkiksi hallituksella tai johtoryhmässä. Tämän yhteydessä on hyvä arvioida

mallin toimivuutta ja keskustella mahdollisista kehitystarpeista. Päätetään myös missä kirjallisia yhteenvedoja ilmoituksista säilytetään.

2. Ilmoituksen käsittely

Päätetään, ketkä ilmoituksia käsittelevät lajiliitoissa

Nimetään selkeästi henkilöt ja varahenkilöt, jotka käsittelevät lajiliittoon tulevat yhteydenotot.

Lajiliittoon tulevien huolien käsittelystä vastaavat henkilö1, henkilö2 ja henkilö3. Ensisijaisena yhteyshenkilönä toimii henkilö1. Henkilö2 ja henkilö3 toimivat toissijaisina yhteyshenkilöinä henkilön1 ollessa estynyt hoitamaan asian käsittelyä. Kaikki päätökset tehdään xxx henkilöiden yhteistyönä.

Huolen tai ilmoituksen vastaanottaminen

- Liitto vastaanottaa ilmoituksen liitossa sovitun tavan kautta, esimerkiksi lomakkeen, ilmoituskanavan tai puhelun kautta.
- Päätetään yhtenäinen tapa reagoida yhteydenottoon. Liitto on yhteydessä yhteydenottajaan ja yhteydenottajaa kiitetään yhteydenotosta ja häntä kuunnellaan kiireettömästi. Yhteydenottajalle pahoitellaan tämän kokemaa epäasiallista kohtelua. Otetaan vastuu tapahtuneesta ja asian eteenpäinviemisestä. Ennen asian selvittämistä ei luvata yhtä tai toista lopputulemaa asialle. Luvataan seuraava yhteydenottoaika ja pidetään siitä kiinni, vaikka asia ei olisikaan vielä edennyt.
- Päätetään kirjauskäytännöt. Ilmoituksen vastaanottaja kirjaa ylös olennaiset asiat yhteydenotosta, mikäli se ei tule kirjallisena. Kirjauksessa tulee näkyä yhteydenottajan yhteystiedot, päivämäärä, lyhyt kuvaus yhteydenoton sisällöstä ja yhteydenottajalle luvatuista jatkotoimenpiteistä. Tiedot yhteydenotoista tallennetaan niille sovittuun paikkaan. Tallenuspaikan osalta on tärkeä huomioida luottamuksellisuus sekä 28.5.2018 voimaan tullut tietosuoja-asetus.
- Lajiliittotoimijat voivat konsultoida Et ole yksin -Palvelua ja saada tukea ja neuvoja asioiden käsittelyyn.
- Kirjataan yhteydenoton sisältö ylös.
 - yhteydenottajan nimi ja päivämäärä
 - vastaanottajan nimi
 - ilmoituksen sisältö ja mitä on sovittu jatkosta

Arvioidaan rikos- ja lastensuojeluilmoituksen tarve

Arvioidaan yhdessä asiaankuuluvien tahojen kanssa, onko kyseessä laitton toiminta vai tapaus, jonka selvitykseen ei tarvita viranomaisen apua. Neuvoa voi pyytää suoraan poliisilta, oman kuntasi lastensuojelun neuvonnasta tai sosiaalipäivystyksestä, Rikosuhripäivystyksestä (www.riku.fi) tai Väestöliiton Et ole yksin -palvelusta (www.etoleyksin.fi). Jos valituksen vastaanottanut henkilö tekee rikosilmoituksen, tapauksen jatkokäsittely jätetään viranomaisille.

Jos huolesi herää alaikäisen hyvinvoinnista ja turvallisuudesta on perusteltua tehdä lastensuojeluilmoitus. Jos olet epävarma lastensuojeluilmoituksen tarpeesta tai tekemisestä, voit konsultoida hyvinvointialueen lastensuojelua tai sosiaalipäivystystä.

Varmistetaan puolueettomuus

Eteen voi tulla tilanteita, joissa objektiivisuuden ja puolueettomuuden takaamiseksi yhteydenoton vastaanottanut henkilö joutuu jääväämään itsensä. Tilanteiden sujuvan hoidon takaamiseksi onkin tärkeää jo etukäteen määritellä, milloin henkilö katsotaan jääviksi käsittelemään tapausta. Etukäteen tulee myös pohtia, kenelle tapaus tällöin välitetään.

Kun asiaa lähdetään viemään eteenpäin, on hyvä tarkistaa, ettei kukaan asiaa käsittelevistä henkilöistä ole jäävi ottamaan kantaa toimenpiteisiin. Esimerkiksi jo se, että välillisesti tuntee kyseessä olevia henkilöitä, voi vaikuttaa objektiivisuuteen. Mahdollinen jääviys tulee arvioida tapauskohtaisesti.

Yhteydenotto seuraan

- Päätetään keneen otetaan yhteyttä. Jos asia koskee esimerkiksi seuran valmentajaa, otetaan yhteyttä seuran häirintäyhdyshenkilöön tai seuran puheenjohtajaan. Jos asia koskee seuran häirintäyhdyshenkilöä, otetaan yhteyttä hallituksen tai johtoryhmän jäseneseen.
- Päätetään, kuinka paljon seuraan kerrotaan yhteydenotosta. Kerrotaan ilmoituksen sisältö, mutta ei paljasteta ilmoituksen tekijän henkilöllisyyttä, ellei siihen ole lupaa.
- Kysytään, mitä seuran säännöt sanovat kyseisestä tapauksesta. Seuraan voidaan tarvittaessa lähettää Et ole yksin -palvelun tuottamat mallisäännöt Lasten ja nuorten kanssa toimiville ja vapaaehtoisille.

- Seuralle tarjotaan tukea tilanteen selvittämiseen. Seuralle lähetetään toimintamalli epäasiallisen käytöksen tapauksen selvittämiseksi tai muu asiaan kuuluva ohje, sekä tieto Et ole yksin -palvelusta. Seuralle annetaan yhteyshenkilö lajiliitosta, jolta voi pyytää tarvittaessa neuvoa. Kannustetaan seuraa käsittelemään asiaa seuran sisällä ja kuulemaan avoimin mielin kaikkia osapuolia ja heidän tarpeitaan. Seuralle painotetaan, että heidän on pyrittävä puolueettomuuteen tapauksen selvittämisessä.
- Tarjoudutaan miettimään yhdessä mahdollisia jatkotoimenpiteitä, seurauksia ja kurinpidollisia toimenpiteitä, kunhan seura on ensin kuullut tilanteeseen liittyviä osapuolia.
- Keskustellaan seuran kanssa ennaltaehkäisevistä ja tilanteen selvittämistä helpottavista toimenpiteistä
 - Usein kynnys kertoa seurassa epäasiallisesta kohtelusta on suuri, koska pelätään sen vaikuttavan urheilijan kohteluun. Keskustellaan siitä, miten palautteen antoa seurassa voisi rohkaista.
 - Keskustellaan miten toiminnan kehittämisen kannalta olennaisen palautteen kerääminen urheilijoilta ja harrastajien vanhemmilta mahdollistuu esimerkiksi anonyymein kyselyin
 - Ohjataan seura Et ole yksin -toiminnan tuottamaan Epäasiallisen käytöksen ennaltaehkäisy askel askeleelta materiaaliin.
- Seuran kanssa sovitaan jatkotoimenpiteistä ja toimenpiteiden aikataulusta. Seuraa pyydetään toimittamaan kirjallinen raportti tapauksen selvittämisestä kuukauden kuluessa.
- Yhteydenoton jälkeen lähetetään seurassa asiaa hoitavalle henkilölle sähköpostilla kirjallinen selvityspyyntö, johon liitetään ohjeet (esimerkiksi Toimintaohjeet seuroille epäasiallisen käytöksen tapausten käsittelyyn) asian selvittämiseksi.
- Kirjataan ylös seuran kanssa käyty keskustelu ja mitä on sovittu.
 - päivämäärä
 - vastaanottajan nimi
 - keskustelun sisältö ja mitä on sovittu jatkosta

Seuranta

- Yhteydenottajalle kerrotaan, että seuran kanssa on keskusteltu ja miten asia tulee etenemään.
- Seuran tekemistä toimenpiteistä ja lopputulemasta kerrotaan yhteydenottajalle.
- Kirjataan prosessin eri vaiheet tarkasti ylös. Kirjaamisessa on tärkeää huomioida 28.5.2018 voimaan tullut tietosuoja-asetus.

3. Viestintä

Lajiliiton nettisivuille tehdään selkeät toimintaohjeet epäasiallisen käytöksen raportoimiseksi. Ohjeissa tulee mainita ainakin alla olevat asiat. Otsikoiden alla esimerkkejä, miten liiton toimintatavoista voi viestiä.

Miten voi olla yhteydessä?

Jos havaitset epäasiallista käyttäytymistä XXliiton tai sen jäsenseurojen toiminnassa, toivomme, että otat yhteyttä meihin.

Voit jättää ilmoituksen meidän sähköisen ilmoituskanavan kautta [linkki kanvalle].

Voit olla yhteydessä: Nimi Sukunimi, nimi.sukunimi@lajiliitto.fi, 040123123.

Milloin olla yhteydessä?

Urheilijoiden turvallisuus ja oikeus harrastaa rauhassa on kaiken toimintamme keskiössä. Puutemme urheilijan hyvinvointia tai turvallisuutta vaarantavaan toimintaan välittömästi. XXliitto ei hyväksy syrjintää, kiusaamisväkivaltaa, epäasiallista kohtelua, sukupuoleen perustuvaa tai seksuaalista häirintää, henkistä, seksuaali- tai fyysistä väkivaltaa. Jos kohtaat tai havaitset epäasiallista käytöstä jäsenseuramme toiminnassa, ole ensi sijassa yhteydessä omaan seuraasi, jos koet sen turvallisiksi, sillä seuran sisällä on yleensä parhaat mahdollisuudet käsitellä asiat asianomaisten kanssa. Sen jälkeen voit tarvittaessa ottaa yhteyttä lajiliittoon. Voit hakea neuvoa ja tukea myös Et ole yksin -palvelusta (etoleyksin.fi).

Miten yhteydenottoja käsitellään?

Lajiliitto käsittelee kaikki lajiliiton tietoon tulleet tapaukset luottamuksellisesti oman prosessinsa mukaisesti. Yhteydenoton koskiessa lajiliiton jäsenseuran toimintaa, olemme yhteydessä seuraan, ja teemme seuraan selvityspyynnön. Pidämme yhteydenottajan ajan tasalla selvitysprosessista. Huomioi, ettei lajiliitolla ei usein ole resursseja tulla paikan päälle esimerkiksi selvittämään riitatilanteita. Pyrithän selvittämään asian ensisijaisesti seurassa. Voit ottaa esimerkiksi yhteyttä seuran toiminnanjohtajaan ja seuran hallitukseen.